

Zásady navrhování údržby a oprav vozovek

Ing. Jan Zajíček

SENS 11

Úvod

Pokud se provádí návrh nové vozovky

- ▶ **Vlastnosti materiálů známe.**
  - ▶ např. kamenivo, asfalt, cement
- ▶ **Lze vybírat standardní konstrukce z mnoha variant.**
  - ▶ např. ŠD, MZK, SC_{3/4}, ACO 16+, SMA 11S

Pokud se provádí oprava vozovky

- ▶ **Skladbu konstrukčních vrstev a stav podloží neznáme.**
- ▶ **Konstrukční vrstvy nemají své standardní vlastnosti a jsou opotřebený (porušeny).**

Jak správně opravovat vozovky ?

Návrh opravy vozovky vyžaduje určitý postup.

- ▶ Prostá oprava poruch na základě předem připravených návodů jak kterou poruchu opravit nestačí.
- ▶ Neopravujeme poruchy ale vozovku a musíme vždy vzít v úvahu všechny souvislosti.
  - ▶ Málokdy se vyskytuje jen jeden druh poruch.
  - ▶ Poruchy mají svůj vývoj, závislý na mnoha faktorech, závažnost poruchy se případ od případu liší.
  - ▶ Důležitá je četnost poruch.
  - ▶ Některé poruchy se navzájem ovlivňují (např. kopírování trhlin).
  - ▶ Ve starých vozovkách se často vyskytují nestandardní materiály a nehomogenita (jak v příčném, tak v podélném profilu).
  - ▶ Při návrhu opravy vozovky často čelíme různým omezením.

Často se setkáváme s nesprávným řešením

Mají vůbec smysl takovéto „opravy“ ?

Poruchy na nedávno opravené vozovce

Předčasný vznik síťových trhlin
nedostatečně únosné konstrukce.

Síťových trhliny postupně přibývá,
vysprávký jsou neúčinné.

Poruchy na nedávno opravené vozovce

Pronikání tlakové vody z podloží,
pravděpodobně neexistuje odvodnění.

6

Co je nejslabším článkem slabé konstrukce ? Podloží ? Malá tloušťka asfaltového krytu nebo podkladních vrstev ? Nebo jejich kvalita ?

Poruchy na nedávno opravené vozovce

Co je příčinou ?

Poruchy na nedávno opravené vozovce

Jsou dvě základní možnosti.

- ▶ Pokud na nedávno opravené vozovce začnou vznikat poruchy, častou příčinou jsou chyby při návrhu její opravy.
  - ▶ Oprava se v rámci „úspory“ někdy navrhuje zcela intuitivně.
  - ▶ Úspěch nemusí zaručit ani zadání návrhu opravy odborné firmě.
- ▶ Pokud jde o chyby zhotovitele, nemusí být vždy označení viníka jednoduchou záležitostí.
  - ▶ Firmy jsou nuceny pokládat asfaltové směsi v listopadu a prosinci.
  - ▶ Provádět stavby v nejvyšší kvalitě za nejnižší ceny není možné.
  - ▶ Oprava vozovky je často kompromis mezi účinností opravy a finančními možnostmi (např. ošetření příčné trhliny tuto poruchu a oslabení vozovky neodstraní, to bychom museli vyměnit celý kryt).

Jak tedy správně postupovat ?

Nestačí řešit dílčí problém, ale vše se musí řešit komplexně.

System hospodaření s vozovkou.

- ▶ **Silniční komunikace jsou průběžně monitorovány za účelem sběru informací o jejich celkovém stavu.**
- ▶ **Získané informace pak slouží k plánování, navrhování a provádění údržby a oprav.**
- ▶ **Pokud tento proces probíhá systematicky s cílem dosáhnout technicky a ekonomicky optimálního řešení, nazývá se System hospodaření s vozovkou (SHV).**
  - ▶ **V zahraničí známý jako Pavement Management System (PMS).**

Jak tedy správně postupovat ?

System hospodaření s vozovkou zajišťuje správce komunikace ve dvou odlišných úrovních.

- ▶ **Síťová úroveň** – je proces pro dlouhodobé a průběžné sledování stavu vozovek silniční sítě za účelem strategického plánování údržby a oprav; poskytuje pohled na síť komunikací jako na celek.
- ▶ **Projektová úroveň** – je proces zpracování návrhů údržby nebo opravy těch úseků, které byly vybrány v síťové úrovni; toto se provádí pomocí diagnostického průzkumu.

Jak tedy správně postupovat ?

Stav v České republice

- ▶ **System hospodaření s vozovkou jako celek nefunguje.**
- ▶ **Místo aby se reálně provozoval, jen se o něm mluví.**
- ▶ **Žádný orgán státní správy nezabezpečuje jeho provoz, nikdo za něj neodpovídá, nikdo jej vlastně ani nepotřebuje, tak proč bychom měli takovou věc platit.**
- ▶ **Problematická je i předpisová základna (TP 87).**
- ▶ **Nelze se tedy divit, že diagnostický průzkum vozovek, který je nezbytným nástrojem pro správný návrh oprav vozovek, je jedním z nejslabších článků celého systému.**

Základní pojmy

Diagnostický průzkum vozovky

- ▶ Je (nebo by měl být ...?) **systemový sled pracovních činností, vykonávaných s cílem zjistit stav konstrukce vozovky a navrhnout technicky a ekonomicky optimální způsob její opravy.**

Základní pojmy

Údržba

- ▶ **Se zabývá odstraněním poruch povrchu vozovky.**
  - ▶ Regenerace obrusné vrstvy, ošetřování trhlin a spár apod.
  - ▶ Z hlediska správce komunikace se do údržby zahrnují i krajnice, příkopy, propustky, směrové sloupky, silniční vegetace apod.
  - ▶ Zvláštním případem je zimní údržba.

Běžná údržba

- ▶ **Řeší poruchy s ojedinělým výskytem.**

Základní pojmy

Oprava

- ▶ Je odstranění poruch jedné nebo více vrstev.

Lokální oprava

- ▶ Je oprava poruchy s ojedinělým výskytem.

Rekonstrukce

- ▶ Nahrazení konstrukčních vrstev ve větším rozsahu nebo se zasahuje až do položí vozovky.

Zesílení vozovky

- ▶ Zvýšení únosnosti vozovky nahrazením starých vrstev novými nebo provedením jejich recyklace.
- ▶ Při zesílení se nemusí jednat o zvýšení tloušťky vrstev.

Základní pojmy

Životnost vozovky

- ▶ Je odvozena od její únosnosti, tj. schopnosti po stanovenou dobu přenášet dopravní zatížení bez vzniku konstrukčních (únavových) poruch – síťových trhlin.
  - ▶ Toto souvisí s návrhem vozovky.

Trvanlivost obrusné vrstvy

- ▶ Je doba po kterou je obrusná vrstva schopná odolávat mechanickému namáhání od kol vozidel a klimatickým vlivům.
  - ▶ Na toto nemá dimenzování vozovky žádný přímý vliv.

Příklad

Životnost vozovky

Konstrukční poruchy poddimenzované vozovky nebo vozovky na konci životnosti.

Trvanlivost obrusné vrstvy

Hlubková koroze obrusné vrstvy může být způsobená vysokou mezerovitostí špatně zhutněné asfaltové vrstvy v kombinaci s degradací asfaltu v důsledku jeho stáří.

DĚKUJI ZA POZORNOST

**Ing. Jan Zajíček
jzajicek@volny.cz
tel. 602 515 105**